

Haagse Hogeschool
College van bestuur
Postbus 13336
2501 EH 'S-GRAVENHAGE

Besluit

Besluit strekkende tot een positieve beoordeling van een aanvraag om accreditatie van de opleiding hbo-bachelor Communicatie van de Haagse Hogeschool

datum 1. Inleiding

27 november 2008

onderwerp

Besluit
accreditatie
hbo-ba Communicatie
Haagse Hogeschool
(# 2765)

Bij brief van 21 december 2007 heeft mevrouw E.R.M. Verhoef, lid van het college van bestuur van de Haagse Hogeschool (HH) te Den Haag, bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) een aanvraag ingediend om accreditatie, als bedoeld in artikel 5a.9 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW; Stb.2002, 302) voor de opleiding hbo-bachelor Communicatie. Het betreft blijkens de aanvraag een opleiding met een voltijdse en deeltijdse variant die te Den Haag wordt verzorgd en met een voltijdse opleiding die te Leiden wordt verzorgd.

ons kenmerk

NVAO/ 20083283/SW

bijlagen

2

Ter ondersteuning van de aanvraag heeft HH twee rapporten overgelegd van een door haar ingeschakelde Visiterende en Beoordelende Instantie (VBI): Hobéon Certificering bv. (Hobéon). De visitatie van de opleiding heeft plaatsgevonden op 26 en 27 september 2007. De rapporten van Hobéon (VBI-rapport) dateren van december 2007.

De VBI-rapporten zijn opgebouwd aan de hand van het Accreditatiekader bestaande uit opleidingen hoger onderwijs [hbo-bachelor] van de NVAO (Accreditatiekader; Stcrt. 2003, 120).

2. Bevindingen

Op grond van het toepasselijke Accreditatiekader wordt een opleiding beoordeeld aan de hand van zes onderwerpen, te weten: doelstellingen van de opleiding, programma, inzet van personeel, voorzieningen, interne kwaliteitszorg en resultaten.

Doelstellingen opleiding

Het Hobéon-panel (panel) komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

Locatie Den Haag

De basis voor de eindkwalificaties van beide opleidingsvarianten wordt gevormd door het competentieprofiel hbo Communicatie, vastgesteld door het landelijk overleg inzake communicatieopleidingen (LOCO). De opleiding legt een aantal eigen accenten, ondermeer de nadruk op de beleidsmatige componenten van het beroep, aandacht voor een hoog

Inlichtingen

Anja Detant
070-3122353
a.detant@nva

Parkstraat 28 | 2514 JK | Postbus 85498 | 2508 CD Den Haag
P.O. Box 85498 | 2508 CD The Hague | The Netherlands
T + 31 (0)70 312 2300 | F + 31 (0)70 312 2301
info@nva

pagina 2 van 12 niveau van Nederlandse en Engelse taalbeheersing en voor internationale en interculturele aspecten. Het eerder gemaakte onderscheid tussen de specialisaties Communicatie voor Bedrijf en Overheid/non-profit is losgelaten en de opleiding wil brede communicatie-professionals vormen die in verschillende contexten kunnen functioneren. Het panel meent dat de opleidingscompetenties en de daaraan gekoppelde beroepsproducten en beroepsvaardigheden corresponderen met de kerntaken van een beginnend beroepsbeoefenaar en aansluiten bij de eisen die de vakgenoten en de beroepspraktijk stellen aan een opleiding Communicatie. Het belang dat gehecht wordt aan de mondelinge en schriftelijke beheersing van de Nederlandse en Engelse taal wordt als zeer waardevol beschouwd. Het panel heeft inzage gehad in de notulen van de beroepenveldcommissie van de opleiding en juicht het toe dat deze als sparringpartner wordt ingezet inzake de inhoudelijke profilering van de opleiding. De directe vertegenwoordiging in deze commissie vanuit de overheid/non-profit kan evenwel versterkt worden. Verder heeft het panel vernomen dat de opleiding Communicatie gebruik maakt van de netwerken en het module-aanbod van de opleiding Hogere Europese beroepen opleiding, die samen een onderwijsacademie vormen. Dit biedt mogelijkheden om de internationale en interculturele componenten van de opleiding Communicatie vorm te geven. Beide opleidingsvarianten zijn er volgens het panel goed in geslaagd elke dimensie van de Dublin descriptoren een herkenbare plaats in de vooropgestelde eindcompetenties te geven. De eindcompetenties voldoen aan het bachelorniveau en zijn bepaald in nauw contact met het beroepenveld.

Locatie Leiden

In aanvulling op bovenstaande blijkt de opleiding Communicatie te Leiden sterk de klemtoon te leggen op de internationale dimensie. Een aantal opleidingsonderdelen wordt in het Engels gegeven, veel literatuur is Engelstalig en een aantal opdrachten en presentaties dienen in het Engels te worden verzorgd. Verder is er in het tweede jaar naast Engels en interculturele communicatie een vak Europakunde. Het derde en vierde jaar bevatten een module International Marketing Communications, waarin de studenten werken met internationale casuïstiek. De opleiding COM wil internationalisering verder stimuleren onder meer door buitenlandse stages, werkbezoeken en docentenmobiliteit aan te moedigen. Het panel juicht deze ambitie toe. Het raadt de opleiding te Leiden overigens aan goed na te denken over de positionering, en meent dat een inhoudelijke differentiatie nuttig kan zijn in een concurrentiegevoelige opleiding als Communicatie.

De NVAO stelt vast dat in de VBI-rapporten deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden Hobéon dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'doelstellingen opleiding' als voldoende.

Programma

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

Locatie Den Haag

Beroepsgerichtheid is een belangrijke invalshoek in het programma. Studenten voeren vanaf het eerste jaar verschillende projecten en praktijkopdrachten uit en leveren een beroepsproduct als eindresultaat. Ook in meer op zichzelf staande kennismodules ligt het uitgangspunt in beroepscasuïstiek of in door studenten ervaren problemen in de werksituatie (COM-dt). Verder doen studenten praktijkervaring op via een ministage in jaar twee en de grotere stage in jaar drie of vier. De beroepenveldcommissie plaatste

pagina 3 van 12 kanttekeningen bij de veelvormigheid en ongelijksoortigheid in de stagewerkzaamheden. In sommige gevallen beoordeelde ze het niveau van de werkzaamheden als onvoldoende. Voorafgaand aan de stage dient volgens haar een duidelijke persoonlijke opdracht geformuleerd te worden. De stage-organisatie moet weten wat de doelstelling van de stage is en binnen welke kaders deze gerealiseerd moet worden. Ook zou vooraf getoetst moeten worden of een stage-organisatie voldoende in huis heeft voor een goede begeleiding van de student. Het panel heeft daarnaast vernomen dat het contact tussen de opleiding en de stagebegeleider in het stageverlenende bedrijf soms minimaal is. Het raadt de opleiding aan consequent vast te houden aan het bezoeken van de stage-organisatie door de begeleidende docent en vooraf strenger te toetsen of de stage binnen het gestelde kader kan worden gerealiseerd.

Bij de deeltijdse variant wordt meer gewerkt met theoretische modules en casusgerichte werkvormen. Studenten worden gestimuleerd om de competenties van de opleiding in de eigen praktijk te oefenen en de theorie naar de eigen werksituatie te vertalen.

Docenten zijn tevens in de beroepspraktijk werkzaam en/of hebben zicht op de actuele ontwikkelingen in het communicatiedomein en onderhouden contacten met het werkveld. De beroepenveldcommissie van de opleiding garandeert de inbreng van actuele voor het werkveld relevante ontwikkelingen. Het werkveld draagt bij aan de actualisering van het onderwijs door gastcolleges, praktijkopdrachten en medebeoordeling van projecten en afstudeeropdrachten. Verder stimuleert de opleiding de deelname van docenten aan kenniskringen en lectoraten. Het panel ziet ruimte om op een meer systematische manier de input te benutten. De terugkoppeling naar de opleiding is vrijblijvend en de opbrengst vanuit de lectoraten naar de opleiding wordt niet automatisch gerealiseerd.

Het panel heeft inzage gehad in de opzet van de vakken en de opbouw van het curriculum. De inhoud van het programma biedt studenten in voldoende mate de mogelijkheid om de geformuleerde eindcompetenties te ontwikkelen en laat via de minoren voldoende ruimte voor persoonlijke ontwikkeling. In termen van niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen bestrijkt het totaal aan leerdoelen van de verschillende modules en curriculumonderdelen alle eindcompetenties. Wel wil het panel de waarde van de conceptuele leerlijn onderstrepen en benadrukken dat ook bij breed opgeleide professionals een gedegen theoretische bagage waardevol is. De programma-opzet van de opleiding in beide varianten garandeert een hechte samenhang tussen de programma-onderdelen, zowel in het binnenschools programma als tussen het binnenschools en buitenschools programma. De deeltijdopleiding kent, in tegenstelling tot de voltijdse opleiding, geen indeling in thema's over de leerjaren - waarbij studenten leren kennis, inzicht en vaardigheden uit verschillende deelgebieden te integreren - maar is opgebouwd aan de hand van een aantal doorlopende inhoudelijke leerlijnen met daaraan gekoppelde werkvormen. Het curriculum in de deeltijdse opleiding is modulair van opzet, met een bepaalde maximale studiebelasting per afgeronde eenheid. De opleiding kent een intensief studieloopbaanprogramma, monitort de studievoortgang en analyseert mogelijke struikelvakken. In de voltijdse opleiding wordt een systeem van tutoring ingevoerd om de studiebelemmerende factoren te verhelpen. Deeltijdstudenten ervaren de studielast als hoog. Bij voltijdse studenten is de score op een aantal onderdelen te laag. De geplande studielast is niet altijd in overeenstemming met de hoeveelheid werk die studenten voor de vakken moeten verrichten en de reële studietijd - inclusief contacturen - wordt op ca 33u geraamd. De opleiding heeft volgens het panel een adequaat beleid op het vlak van instroom en voorziet verschillende routes en doelgroepspecifieke arrangementen. Bij de aanvang van de opleiding legt een nieuwe student de Instaptoets Nederlands af. Voor de deeltijdse en voltijdse variant kent de opleiding een vrijstellingenbeleid en is de eerste aanzet gegeven voor het uitwerken van een EVC-procedure.

pagina 4 van 12 Het toetsbeleid is voor de opleiding zelf een zorgpunt, waar onder deskundige begeleiding aan gewerkt wordt. Het panel is positief gestemd over de plannen die uitgewerkt zijn ten aanzien van beoordeling en toetsing van de verschillende modules en de daaraan gekoppelde competenties. Het meent dat de toetsing aansluit op de inhoud van de modules en de gekozen werkvormen, maar merkt op dat wanneer het onderwijsprogramma strakker aan het competentieprofiel verbonden wordt, de manier van toetsen strakker op dit profiel afgestemd dient te worden. De opleiding betreft externe professionals uit de beroepspraktijk bij het beoordelingsproces van projecten, stages en afstudeertrajecten in de voltijdse opleiding. Bij de deeltijdse opleiding is dit niet gebruikelijk. Het panel pleit ervoor om het werkveld een stevigere positie als medebeoordelaar bij de scripties te geven, en ziet hierin een manier om de praktijkgerichtheid van de afstudeerwerken extra te borgen. De opleiding kent een intercollegiale samenwerking bij de ontwikkeling en beoordeling van toetsen. Het panel geeft aan dat de opleiding de door haar geformuleerde beoordelingscriteria streng moet bewaken en consequent toepassen bij de beoordeling van de stageverslagen en afstudeerwerken, m.n. inzake het gebruikte taalniveau. De cijfermatige beoordelingen van de werkstukken die het panel heeft gezien, staat volgens het panel niet altijd in verhouding tot de mate waarin dit werkstuk aan alle criteria voldoet.

Locatie Leiden

Ook in het programma in Leiden staat beroepsgerichtheid centraal en voeren studenten veel projecten en praktijkopdrachten uit. De stage in het tweede jaar bedraagt er zes weken, die in het derde of vierde jaar vijf maanden. Het panel heeft dezelfde kritiekpunten vastgesteld als op de locatie Den Haag: de doelstellingen en het niveau van de werkzaamheden op de stageplaats dienen volgens de beroepenveldcommissie scherper geformuleerd en bewaakt te worden, de kaders en de toetsing van de stage-activiteiten dienen aangescherpt te worden en de stagebegeleiding kan vanuit de opleiding consequenter opgevolgd worden. Ook kan de kwaliteit van de stageverslagen verbeterd worden. Kenniscirculatie met het regionale werkveld wordt bevorderd door het lectoraat Innovatie en Ondernemerschap. Het panel meent dat de verbinding tussen het lectoraat en de opleiding nog onvoldoende is, maar ziet wel kansen om innovatie verder te bevorderen. De opleiding is bezig het curriculum en de manier waarop gedoceerd wordt om te schakelen van traditioneel, kennisgericht naar competentiegericht. De opleiding heeft helder beschreven hoe de ontwikkelijn van het curriculum ingericht zal worden. Het programma is volgens het panel een adequate concretisering van de eindcompetenties qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen. Het is opgebouwd rond projecten die ontleend zijn aan een overkoepelend thema en gericht op het maken van beroepsproducten. Dit impliceert dat studenten op een geïntegreerde manier kennis, inzicht en vaardigheden gebruiken. Niettemin kan het programma volgens het panel strakker aan het vooropgestelde competentieprofiel worden verbonden. Het panel heeft vastgesteld dat de samenhang van het binnen- en buitenschools leren voldoende gewaarborgd is en onderstreept dat het belang dat de opleiding hecht aan de conceptuele leerlijn waarin theorieën, concepten, methoden en vakkennis aangeboden worden, als waardevol wordt ervaren. Omdat uit evaluaties is gebleken dat op een aantal studieonderdelen de studielast omhoog kon en studenten *overall* gestimuleerd kunnen worden om meer uren aan de studie te besteden, heeft de opleiding verschillende studieonderdelen aangepast en verzaamd. De verschillende werkvormen die de opleiding hanteert corresponderen met het didactisch concept en stellen de studenten in staat de vereiste eindcompetenties te verwerven. De opleiding wil door de leeromgeving, werkvormen en leermiddelen een zelfstandige en actieve studiehouding stimuleren. De opleiding experimenteert ook met een multimediaal skillslab en participeert in ict-innovatieprojecten binnen en buiten de instelling. Het panel

pagina 5 van 12 vindt dit passen bij een opleiding Communicatie. Inzake instroombeleid is het panel positief gestemd over de sterke investering die de opleiding doet om een doorlopende leerlijn mbo-hbo te realiseren. De Leidse opleiding heeft echter een lage naamsbekendheid en dient volgens het panel sterker in te zetten op positionering en communicatie. Het toetsbeleid van de opleiding is afgestemd op dat van de opleiding Commerciële Economie, die samen ondergebracht zijn in de afdeling Commerce and Communication. Het panel vindt het toetsbeleid en de toetsvormen adequaat bij het beoordelen van de vooropgestelde competenties en afgestemd op de leerdoelen. De opleiding heeft aangegeven enerzijds meer competentiegericht en integraal te willen toetsen. Anderzijds wordt veel belang gehecht aan het toetsen van kennis en inzicht. Het panel spoort aan dit dilemma op korte termijn op te lossen. Het pleit er ook voor het werkveld een stevigere positie als medebeoordelaar bij eindschrijftes te geven.

De NVAO stelt vast dat in de VBI-rapporten deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden Hobéon dit onderwerp positief heeft bevonden. De NVAO heeft kennis genomen van de kritiekpunten van het panel en onderstreept in het bijzonder de kritiek die ten aanzien van de invulling en begeleiding van de stage zijn geformuleerd door de beroepenveldcommissie en het panel. De NVAO benadrukt dat de opleiding de kritiek ter harte dient te nemen en het nodige moet doen om een verbeterslag te maken en tot een substantiële kwaliteitsverbetering op het onderdeel stage te komen.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'programma' als voldoende.

Inzet van personeel

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

Locatie Den Haag

Het opleidingsprogramma is ontwikkeld en wordt uitgevoerd door docenten met ruime professionele contacten. Het panel meent evenwel dat deze contacten minder vrijblijvend zouden moeten zijn en steviger aangetrokken kunnen worden. De opleiding werkt inmiddels aan een beter beheer van de relatienetwerken. De opleiding stelt duidelijke eisen aan de verbinding die het personeel heeft met de actuele beroepspraktijk. De meeste docenten hebben enkele jaren praktijkervaring in het communicatievak; een aantal combineren een parttime communicatiefunctie en onderwijs. Het panel heeft verder vernomen dat de borging door het werkveld het meest direct wordt vormgegeven door de externe docenten bij de deeltijdopleiding, die hun praktijkervaring in de colleges inbrengen. De opleiding wil bevorderen dat in beide varianten docenten in contact staan met het werkveld en heeft hiertoe verschillende acties ondernomen, o.a. de invoering van een docentstage en het organiseren van bedrijfsbezoeken.

De opleiding beschikt over een kernteam van communicatiedocenten en kan ook putten uit het personeelsbestand van de HEBO. Beide varianten zetten voldoende personeel in om de opleiding met de gewenste kwaliteit te verzorgen. Uit de cv's is gebleken dat docenten inhoudelijk voldoende gekwalificeerd zijn voor de uitvoering van hun taken. De inventarisatie van de aanwezige inhoudelijke competenties wijst evenwel uit dat niet alle programma-onderdelen van de opleiding afgedekt zijn. In dat geval worden externe experts aangetrokken. Coaching, bijkomende scholing en deskundigheidsbevordering van het docententeam is dan ook een aandachtspunt dat opgenomen wordt, en waar het panel met instemming kennis van heeft genomen.

pagina 6 van 12 Locatie Leiden

Het panel sluit aan bij de vaststellingen op locatie Den Haag. De opleiding stelt duidelijke eisen aan de verbinding met de actuele beroepspraktijk en zet docenten in die voeling met de praktijk hebben en/of nog deels in de praktijk staan. De inzet van gastdocenten in de opleiding te Leiden kan volgens het panel versterkt worden. Ook kunnen de contacten van docenten met het beroepenveld meer gesystematiseerd worden. De opleiding beschikt over voldoende personeel om deze met de gewenste kwaliteit te verzorgen. Nieuwe organisatiestructuren en student-assistentschappen zijn recent ingevoerd om de hoge werkdruk die docenten ervaren te remediëren. Per september 2007 wordt met twee basisteams van zeven tot tien docenten gewerkt, die de begeleiding en het onderwijs voor de gehele jaargroep verzorgen, al dan niet met inschakeling van specialisten uit andere teams. Het panel vindt op basis van de informatie en de gesprekken de docenten inhoudelijk voldoende gekwalificeerd om hun taken op het gewenste niveau uit te voeren.

De NVAO stelt vast dat in de VBI-rapporten deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden Hobéon dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'inzet van personeel' als voldoende.

Voorzieningen

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

Locatie Den Haag

De huisvesting en materiële voorzieningen zijn toereikend om het programma te realiseren. De mediatheek is voorzien van voldoende vakliteratuur op het terrein van communicatie. Aan het onderwijs in de voltijdse en deeltijdse variant is een vorm van studieloopbaanbegeleiding gekoppeld, waarbij in de toekomst met een digitaal portfolio gewerkt zal worden. In de voltijdse opleiding is ook een studenten-mentorsysteem opgezet. De interne communicatie en informatievoorziening is efficiënt geregeld en wordt waar nodig verder geoptimaliseerd.

Locatie Leiden

De tekorten inzake huisvesting en materiële voorzieningen zijn opgepakt en het college van bestuur heeft de nodige maatregelen genomen om deze voorzieningen op voldoende niveau te brengen. De mediatheek beschikt volgens het panel over een relatief beperkte collectie voor Communicatie, maar werkt aan een zorgvuldig aanbod binnen het budgettaire kader. Gedurende de hele opleiding vindt studieloopbaanbegeleiding plaats. Hierbij wordt gewerkt met een digitaal portfolio, die tevens een basis is voor de beoordeling van studieresultaten.

De NVAO stelt vast dat in de VBI-rapporten deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden Hobéon dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'voorzieningen' als voldoende.

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

Locatie Den Haag

De academie waartoe de opleiding behoort, werkt sinds kort aan een gestructureerd en geïntegreerd kwaliteitssysteem. De borging van de beleidsvisie en ambitie van de opleiding via jaarplannen met meetbare doelstellingen staat volop in de steigers. De opleiding is hard bezig om de bewustwording van de medewerkers inzake kwaliteitszorg te vergroten. Primaire en secundaire processen worden via verschillende instrumenten gemeten en geëvalueerd en verschillende doelgroepen worden hierbij betrokken. De betrokkenheid van studenten en medewerkers betreft niet alleen de programmatische aspecten en voorzieningen, maar ook alle uitvoeringsaspecten. De opleidingscommissie speelt een rol bij de blokevaluaties en het team van kerndocenten, evenals de curriculumcommissie, bespreekt jaarlijks het curriculum van de voltijdse en deeltijdse opleiding. Inmiddels wil de opleiding ook van start gaan met de bevraging van alumni. De betrokkenheid van het werkveld is geconcentreerd op de doelstellingen en hoofdlijnen van het programma, en zal voortaan ook peilen naar de mening van externe deskundigen die in het onderwijs ingezet worden. Het panel heeft kunnen zien dat evaluaties leiden tot het plannen, uitvoeren en monitoren van verbetermaatregelen. De opleiding blijkt goed zicht te hebben op die aspecten die verbetering behoeven en is met het beschreven verbeterbeleid effectief aan de slag.

Locatie Leiden

Het door de opleiding gehanteerde kwaliteitszorgsysteem is goed gedocumenteerd en de implementatie ervan vindt controleerbaar plaats via vastgelegde procedures. De opleiding heeft voldoende instrumenten in handen om verschillende primaire en secundaire processen te meten en te evalueren. Evaluaties hebben een structureel karakter in de planningscyclus van de opleiding en de resultaten worden gebruikt om verbeteringen door te voeren. Het panel stelt vast dat de opleiding goed zicht heeft op die aspecten die verbetering behoeven, en ziet dat het beschreven verbeterbeleid reeds ten dele gerealiseerd is. Studenten, docenten, alumni en het afnemend beroepenveld worden systematisch en planmatig betrokken bij de evaluatie van de opleiding.

De NVAO stelt vast dat in de VBI-rapporten deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden Hobéon dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'interne kwaliteitszorg' als voldoende.

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

Locatie Den Haag

De afstudeerwerken die het panel heeft gezien zijn wat de probleemstelling betreft van voldoende diepgang en complexiteit en beantwoorden aan wat van hbo-studenten mag worden verwacht. De gerealiseerde eindkwalificaties zijn qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen in overeenstemming met de nagestreefde eindkwalificaties. Het panel beklemtoont niettemin dat de eindkwalificaties permanent bewaakt moeten blijven. De cijfermatige beoordeling van de afstudeerwerken staat niet altijd in verhouding tot de mate waarin en de manier waarop de werkstukken voldoen aan alle beoordelingscriteria. Het panel pleit er verder voor om het werkveld een stevigere positie als medebeoordelaar te geven bij de scripties. De betrokkenheid van externe deskundigen is niet structureel geregeld en gebeurt niet systematisch, maar kan volgens het panel de praktijkgerichtheid van de eindschetsen en de beoordeling op een extra manier borgen. Het feit dat de opleiding sterk inzet op taal in het onderwijsprogramma mag bij de beoordeling van stageverslagen en afstudeerwerken sterker doorwegen, aangezien de opleiding zelf deze standaards heeft gesteld. Inzake onderwijsrendement zijn er op hogeschoolniveau ambities geformuleerd, die vertaald zijn naar resultaten per opleiding. Het propedeuserendement van ca 54% na twee jaar ligt ver beneden het streefrendement van 70%. De opleiding treft maatregelen op het vlak van studieloopbaanbegeleiding, voorlichting en het remediëren van struikelvakken om de rendementcijfers op te trekken.

Locatie Leiden

Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding de kwaliteit van de afstudeerwerken scherp in de gaten houdt en maatregelen heeft doorgevoerd om het gerealiseerd niveau te verhogen. Het beroepenveld beschouwt het gerealiseerd niveau als voldoende. Het panel is positief over de kwaliteit van de door haar beoordeelde eindwerkstukken. De scripties zijn praktisch georiënteerd met sluitende conclusies en worden op een adequate manier beoordeeld. Verbetering kan nog gevonden worden in een betere toepassing van de theorie en onderbouwing van de keuzes die in een scriptie gemaakt worden. Het propedeuserendement ligt op ca 69% na twee jaar. Het onderwijsrendement voldoet niet aan het streefcijfer van meer dan 55% na vijf jaar. De opleiding zal vanaf 2007-2008 zorgen voor een intensievere begeleiding van studenten die langer dan vier jaar over hun studie doen.

De NVAO stelt vast dat in de VBI-rapporten deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden Hobéon dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'resultaten' als voldoende.

pagina 9 van 12 **3. Besluit**

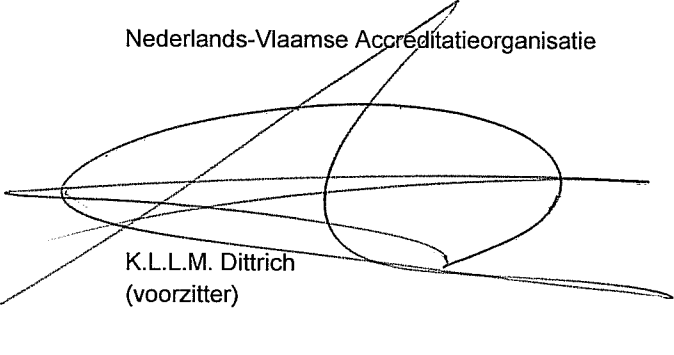
Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, tweede lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Haagse Hogeschool te Den Haag in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 26 augustus 2008 naar voren te brengen. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt.

De NVAO besluit de NVAO dat accreditatie wordt verleend aan de hbo-bachelor Communicatie (voltijdse en deeltijdse variant, locatie Den Haag en voltijdse variant, locatie Leiden) van de Haagse Hogeschool te Den Haag.

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 5a.9, vierde lid, van de WHW treedt dit besluit in werking met ingang van de dag waarop het vorige accreditatiebesluit vervalt (accreditatie van rechtswege tot en met 31 december 2008), derhalve op 1 januari 2009. Ingevolge het bepaalde in het zesde lid van genoemd artikel vervalt dit besluit zes jaren na de dag van inwerkingtreding, derhalve op 31 december 2014.

Den Haag, 27 november 2008

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie

K.L.L.M. Dittrich
(voorzitter)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Bijlage 1: overzicht van beoordelingen door het panel

Bijlage 2: samenstelling van het panel

pagina 10 van 12 **Bijlage 1: Overzicht van beoordelingen door het panel**

Onderwerp	Facet	Beoordeling door VBI	Beoordeling door VBI	Beoordeling door VBI
		Voltijd Den Haag	Deeltijd Den Haag	Voltijd Leiden
1. Doelstellingen	1.1 domeinspecifieke eisen	V	V	V
	1.2 niveau bachelor	G	G	G
	1.3 oriëntatie hbo	V	V	V
Beoordeling onderwerp		Positief	Positief	Positief
2. Programma	2.1 eisen hbo	V	V	V
	2.2 relatie doelstellingen – programma	V	V	V
	2.3 samenhang programma	G	G	G
	2.4 studielast	V	V	V
	2.5 instroom	G	G	G
	2.6 duur	V	V	V
	2.7 afstemming vormgeving en inhoud	G	G	G
	2.8 beoordeling en toetsing	V	V	V
Beoordeling onderwerp		Positief	Positief	Positief
3. Inzet personeel	3.1 eisen hbo	V	V	V
	3.2 kwantiteit personeel	V	V	V
	3.3 kwaliteit personeel	V	V	G
Beoordeling onderwerp		Positief	Positief	Positief
4. Voorzieningen	4.1 materiële voorzieningen	G	G	V
	4.2 studiebegeleiding	V	V	V
Beoordeling onderwerp		Positief	Positief	Positief
5. Interne kwaliteitszorg	5.1 evaluatie resultaten	V	V	G
	5.2 maatregelen tot verbetering	V	V	V
	5.3 betrokkenheid medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	G	G	G
Beoordeling onderwerp		Positief	Positief	Positief
6. Resultaten	6.1 gerealiseerd niveau	V	V	V
	6.2 onderwijsrendement	V	V	V
Beoordeling onderwerp		Positief	Positief	Positief

Locatie Den Haag

Naam	Deskundigheid
Dhr. W.G. van Raaijen (voorzitter)	Drs. Willem van Raaijen was jarenlang verbonden aan het Luzac College, waar hij als rector actief was. Hij was voorzitter van de landelijke examencommissie, lid van de commissie voorbereiding Tweede Fase en voorzitter van de vakgroep Nederlands. Verder bekleedde Van Raaijen een staffunctie als Manager Opleidingen & Trainingen bij Unique International en werkte hij als consultant public search voor de Interlace Group. Voor deze organisatie was hij werkzaam binnen de onderwijswereld, ministeries en gemeentes en bij organisaties die opereren op het snijvlak tussen publiek en privaat, zoals onderzoeksinstituten en omroepen. Bij Hobéon houdt Van Raaijen zich bezig met organisatieadvies, marktonderzoek, certificering en interim-management.
Dhr. G.J. Stoltenborg (panellid)	Drs. Hans Stoltenborg studeerde psychologie aan de Vrije Universiteit in Amsterdam en was al gedurende zijn studie werkzaam in projecten op het terrein van onderwijs en opleiding. Na een aantal jaren in de onderwijsresearch werkte hij op het gebied van het post-hbo en andere vormen van commerciële dienstverlening vanuit onderwijsinstellingen. Door een stationering in Brussel leerde hij de EU en het internationale projectenbeleid goed kennen. De afgelopen jaren werkt hij op onderwerpen als marktonderzoek (deels samen met TNS NIPO), ontwikkeling van nieuwe opleidingen, competentiegericht leren, kwaliteitszorg en accreditatie. Ook voert hij het projectmanagement van innovatieprojecten en is hij betrokken bij internationale onderwijsprojecten.
Mevr. C. de Vree (panellid)	Carola de Vree is adviseur en plaatsvervangend hoofd bij de Academie voor Overheidscommunicatie, Rijksvoorlichtingsdienst, ministerie van Algemene Zaken. Zij houdt zich bezig met het ontwikkelen(en geven) van trainingen en opleidingen voor ministeries op het gebied van communicatie. Zij geeft leiding aan de afdeling kennismanagement van de Academie en is programma-leider voor het interdepartementale programma 'samenwerken met medeoverheden'. Hiervoor was zij onder andere werkzaam als hoofd Communicatie bij de gemeente Delft en als communicatie-adviseur concernstaf bij de gemeente Tilburg. Verder zit zij in de Raad van Toezicht van Delft Marketing en is zij bestuurslid bij de beroepsvereniging voor communicatie Logeion.
Dhr. A. Mosmans (panellid)	Andy Mosmans is directeur van ARA Groep, communicatie-specialisten te Rotterdam, dat via het internationale TBWA\ Worldwide netwerk onderdeel is van het in New York genoteerde Omnicom. Hij is oprichter van Creative Direction Group, dat ondermeer het 'City Branding Platform' Capitals of Cool realiseert, als ook het 'ontwikkelingsmerk' BrandAid. Hij studeerde economie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam en was werkzaam bij Philips en FHV BBDO Groep. Als adviseur werkt(e) hij voor (inter)nationale vooraanstaande ondernemingen en merken. Verder zit hij in de Raad van Toezicht van Rotterdam Marketing, is hij columnist bij Het Financieel Dagblad, publiceert hij met grote regelmaat in (internationale) vakbladen en is hij gastdocent aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, de Rotterdam School of Management, Nijenrode en kerndocent van de postdoctorale leergang Merkmanagement van de Academie voor Management en de Rijksuniversiteit Groningen.
Mevr. E. Schouten (studentlid)	Ze volgt de opleiding Communicatie bij hogeschool INHOLLAND. Zij heeft vijf maanden stage gelopen op het hoofdkantoor van de Bijenkorf op de afdeling Instore Communicatie Evenementen, waar zij zich onder andere bezighield met de opzet, invulling uitvoering en evaluatie van Evenementen & Instore Promoties.

pagina 12 van 12

Mevr. D.P.M. de Koning (secretaris)	Mevrouw de Koning heeft haar propedeuse behaald in de Franse taal- en letterkunde aan de Rijksuniversiteit Leiden, vervolgens heeft zij ervoor gekozen om over te stappen naar de studie Commerciële Economie (richting Internationaal Management) aan de Haarlem Business School. Tijdens deze studie heeft ze in Frankrijk stage gelopen en gestudeerd aan de ESSCA (Ecole Supérieure des Sciences Commerciales d'Angers). In 2003 studeerde zij af en is zij de studie Cultuur, Organisatie en Management gaan volgen aan de Vrije Universiteit in Amsterdam, welke zij in 2006 heeft afgerond. Haar werkterreinen binnen Hobéon zijn organisatieadvies, marktonderzoek en certificering.
--	--

Locatie Leiden

Naam	Deskundigheid
Dhr. G.J. Stoltenborg (voorzitter)	
Dhr. W.G. van Raaijen (panellid)	Auditor onderwijs
Mevr. C. de Vree (panellid)	Vak- en werkvelddeskundige
Dhr. A. Mosmans (panellid)	Vak- en werkvelddeskundige
Dhr; H.J.J. Lemain (studentlid)	De heer Lemain volgt de opleiding Communicatie bij hogeschool INHOLLAND. Hij heeft stage gelopen bij de FNV Vakcentrale op de afdeling Voorlichting, waar hij zich bezighield met het schrijven van persberichten, de organisatie van persconferenties en evenementen, de begeleiding van interviews, en advisering inzake mediaomgang.
Mevr. D.P.M. de Koning (secretaris)	